

*Hoe dat den ternoy ghebouden was, ende hoe dat Etsijtes
ende Evac den danck ende den prijs hadden.*

Dat .XXXIIJ. capittel.

[e2ra] Doen den nacht vergaen was ende den lichten dach aen quam, so ghinc men misse doen nae die costume¹ ende ghewoente vanden hove, ende elc stelde hem om te horen den dienst ons Heren. Als den dienst gedaen was, so ginc men ontbijten, eten ende drincken, elc nae sinen staet. Ende die edelighen die den prijs meenden te verdienen, ghinghen hem stellen ende bereyden om cierlicste te comen inden ternoye om prijs ende eere te behalen.

Als die heren ende die vrouwen gheten hadden, so ginghen si om te sien wie den prijs verdienen soude. Die keyser ghinc boven op sijn pallays liggen met sinen state. Des k[ei]sers dochter ghinc met haren state ter stellagien waert, Margrieta van Lymborch nevens haer side.

Daer sloeghen die trompetten ende die herauten riepen elckerlijc ter banen om prijs te verdienen. Daer quam die coninc van Crackouwen wel gewapent in die bane ende die coninc van Napels, ende si sloeghen ierst op malckanderen met dallen² fellic dat een herte lusten mocht diet aen sach. Die coninc van Armenien sloech op den hertoghe van Calaberen. Etsijtes die sloech op den hertoghe van Poelgen. Evac sloech op den prince van Constantinoble, soe dattet duerde wel drie uren lanc.

Ten laetsten werden si al slaende over hoop,³ 'val goet, heb goet!'⁴, want elc sinen man ontdeysde⁵ ende vreesde. Etsijtes sloech den hertoghe van Calaberen vanden paerde dat hi tumelde int sandt, ende Evac sloech den prince van Constantinobele dat hy lach in onmacht teghen die aerde. Dit wilden die ander wreken, ende si quamen op hem beiden, op Etsijtes ende op Evac. Die coninc van Crackouwen sloech op Etsijtes, ende die coninc van Napels op Evac, also dat si so

---

1. costume: gewoonte

2. met dallen: zeer / zo

3. over hoop: door elkaar

4. 'val goet, heb goet': alles of niets

5. ontdeysde: ontweek

Den den nacht vergaen was
 en den lichten dach aen quā so
 ghinc men misse doē nae die costuame
 en ghewoente v andē houe. en elc stel
 de hē om te hoie den dienst ons herē.
 Als dē dienst gedaen was so ginc mē
 ontbūten eten en dinc hē elc nae sinē
 staet. En die edelinghen die den prijs
 meendē te verdienen ghinghē hē stel
 len en bereyden om tierlicke te comē
 inden ternope. om prijs en eere te be
 halē. Als die herē en die vrouwē ghe
 ten hadde so ginghē si om te sien wie
 dē prijs verdienen soude. Die kepler
 ghinc bouē op sijn pallaps liggē met
 sinen state. des kiesers dochter ghinc
 met haren state ter stellagen waert.
 margrieta vā hmborch neuēs haer
 side. daer sloeghen die trompetten en
 die herautē riepen elckerlijc ter banē
 om prijs te verdienen. Daer quā die co
 ninē vā crachouwē wel gewapent in
 die bane. en die coninc vā napels. en
 si sloeghē ierst op malckanderen met
 dallen fellic. dat een herte lustē mocht
 diet aen sach Die conic vā armenien
 sloech op dē hertoghe vā calaberen.
 Esijtes die sloech op dē hertoghe vā
 poelgen. Euac sloech op dē pince vā
 constantinoble. soe dattet duerde wel
 die vren lanc Ten laetste werdē si al
 slaende ouer hoop. v al goet heb goet
 wāt elc sinē mā ontdeplde en vreesde
 Esijtes sloech dē hertoghe vā calabe
 ren v andē paerde dat hi tumelde int
 sandt. en euac sloech dē pince vā con
 stantinoble dat hy sach in onmacht
 reghē die aerde. Dit wilden die ander
 wieken. en si quamē op hē beiden op
 esijtes en op euac. die coninc vā crac
 houwē sloech op esijtes. en die conic
 vā napels op euac. also dat si so lāge

vochten dat si haer swerdē ontstuckē
 sloegē. en mē mostē hē ander swerdē
 gheue dat haesteliken ghedaen was
 Als si aldus ander swerdē hadde sloe
 ghen si op malcā derē vele seerder dā
 te voren. so dat esijtes den coninc vā
 crachouwē sloech dat hi seech ter een
 der side vā sinē paerde. so datten sijn
 herē op hieuen oft hi hadde geuallen
 En men sloech sijn helmet op om hē
 te vercoelen. en mē gaf hē cruyt indē
 mont. so dat hi bequam en seide. wel
 moet hi varen die mi so dapperliken
 geslaghē heeft. wel vare sijn herte. hi
 is weert dat mē hē pijst. en dat sijn
 curaghe. wāt ic en vant noyt mā die
 mi verduerde int slaen. dan hi alleen
 die mi tonder gheslaghē heeft. wie is
 die man. Doē seide hē sijn heren. een
 ionc man. des graue sone vā athenē
 hetende esijtes. Doe verbljbe die co
 ninē vā crachouwē in sinē moet dat
 hē die ionghe graue so tierende was
 en bleef voort siende hoet vare soude
 Euac en die conic vā napels vochtē
 seer. en esijtes ter ander siden weder
 op dē hertoghe vā poelgen. die esijtes
 oock velde int sandt. so datter nijt be
 gan te comē soot costumelike is. wāt
 die baenvooten en ander herē die co
 men warē metten hertoghe vā cala
 beren en poelgen begoystē al op esij
 tes te slaen. also dat hy verlast was.
 margrieta dit siende was voor hem
 beducht. Euac hadde dē conic vā na
 pels tonder gesmetē. en hy sach dat si
 alle op esijtes sloeghē. en die coninc
 vā armenien sijn oom sach ooc. dese
 twee quamē gheredē inden hoop als
 hellsche vianden slaende inden hoop
 Daer werter vele onder die voete ge
 smeten. so dat esijtes ontset wert. en

lange [e2rb] vochten dat si haer swerden ontstucken sloegen, ende men moste hem ander swerden gheven, dat haesteliken ghedaen was.

Als si aldus ander swerden hadden, sloeghen si op malcanderen vele seerder dan te voren, so dat Etsijtes den coninc van Crackouwen sloech dat hi zeech ter eender siden van sinen paerde, so datten sijn heren op hieven oft hi hadde gevallen. Ende men sloech sijn helmet op om hem te vercoelen, ende men gaf hem cruyt inden mont, so dat hi bequam ende seide: “Wel moet hi varen die mi so dapperliken geslaghen heeft! Wel vare sijn herte! Hi is weert datmen hem prijst, ende dat om sijn curagye,¹ want ic en vant noyt man die mi verduerde² int slaen dan hi alleen, die mi tonder gheslaghen heeft. Wie is die man?”

Doen seiden hem sijn heren: “Een jonc man, des graven sone van Athenen, hetende Etsijtes.”

Doe verblijde die coninc van Crackouwen in sinen moet dat hem die jonghe grave so tierende was,³ ende bleef voort siende hoet varen soude.

Evac ende die coninc van Napels vochten seer, ende Etsijtes ter ander siden weder op den hertoge van Poelgen, die Etsijtes oock velde int sandt, so datter nijt began te comen, soot costumeliken is, want die baenrootsen ende ander heren die comen waren metten hertoghe van Calaberen ende Poelgen, begonsten al op Etsijtes te slaen, also dat hy verlast⁴ was. Margrieta dit siende, was voor hem beducht. Evac hadde den coninc van Napels tonder gesmeten,⁵ ende hy sach dat si alle op Etsijtes sloeghen, ende die coninck van Armenien, sijn oom, sacht ooc. Dese twee quamen ghereden inden hoop, als helsche vianden slaende inden hoop. Daer werter vele onder die voeten gesmeten, so dat Etsijtes ontset wert, ende [e2va] hi sloecht al ter aerden dat tegen hem quam, so dat die herauten tusschen beyde ghinghen ende riepen: “Etsijtes! Etsijtes!”, als die den danc ende den prijs verdient hadde.

---

1. curagye: moed (courage)

2. die mi verduerde: die tegen mij opgewassen was

3. so tierende was: zich zo manhaftig gedroeg

4. verlast: in het nauw gedreven

5. tonder gesmeten: neergeslagen

Doen die keiser dit sach dattet also te wercke ginc, dede hi
“Aersepone!” roepen: ‘Het is ghenoch!’, ende dat elck rijden soude
tsijnre herberghen waert ende comen tavent ten banckette.

Die herauten deden dat beveel vanden keyser, ende dien ternoy
wert daer eerlic ghesceyden, ende elc track int sine daer hi behoorde.
Ende Margrieta ende des keisers dochter bleven bi een ende
ordineerden om den prijs te gheven den ghenen, dien alder beste
verdient hadde inden ternoy.

hi sloecht al ter aerde dat tegē hē quā
 so dat die herautē tusschē beyde ghin
 ghē en rriepen etsijtes etsijtes. als die
 den danc en dē pijs verdient hadde.
 Doen die keiser dit sach datter also te
 wercke ginc. dede hi aerse pone roepē
 het is ghenoch. en dat elck rijdē soude
 sijnre herberghē waert. en comē ra
 uent ten bāchette. Die herautē dede
 dat beueel vande keiser. en dien ter
 nop wert daer eerlic ghescepdē. en ele
 trach int sine daer hi behoorde. Ende
 margrieta en des keisers dochter ble
 uen bieen. en ordinerde om dē pijs
 te gheue den ghenen. dien alder beste
 verdient hadde indē ternop.

Hoe etsijtes tē banquette quā daer
 hem den pijs ghegeue was. en euac
 den anderen pijs.

Dat. xxxiii. capittel.

Doen dē ternop gehoude was
 ghinc een pegelic in sijn herber
 ghe om hē ghemac aen te doe. want
 die eē was vertrauelgiert. en die an
 dere die was ghewont. die derde den
 arme wtē leden gheslaghē. als inē tot
 alsulcker seesten ghewoentlic is Des

lauonts so quā elc ten banquette om
 tierlicste. Etsijtes al was hi vertra
 uelgiert quā mit euac sinen neue seer
 costelike tē banquette. daer hē die ke
 ser en die coningē die daer te houē by
 den keiser warē seer heerlike ontfan
 ghen. en hieldē hē voor den besten en
 vroomsten vande ternope. iae die ro
 ninghē selts. en die hertoghē die hi af
 gellaghē hadde. Margrieta dit sien
 de dat elcherlich etsijtes eere boor. en
 euac sine neue nede. verblijde si seer
 in haer herte. en ontstac so langhe so
 meer in etsijtes liefde. Daer quā die
 ionghe keiserinne erelebia mit hare
 maechden. en si presenteerde etsijtes
 den oppersten pijs als best verdient
 hebbende indē ternop. Etsijtes wep
 gherde hem seer en seide. o schone ion
 ghe keiserinne erelebia ghi doet v eer

baerheit. mer ic keune
 mi onweerdich dei gro
 ter eere die ghi mi doet
 dat ghy mi arm ischer
 die noch gheen riddere
 en ben dese eere doet. ic
 en bens niet weerdich
 Doen seyde die keiser
 en alle die herē te samē
 die coninc vā armenie
 sijn om. en die coninc vā
 trachouwē die hi van
 den paerde gheslaghē
 hadde. en al die ander
 coningē die daer warē
 dat hi dē pijs wel vdiert hadde bouē
 al die daer warē. Doe ontfinc hy den
 pijs vander ionger keiserinne. en si
 ghinc met margrietē tot euac dē rid
 der. en gaf hem den anderē pijs. als
 best verdient hebbende naest etsijtes
 Euac was besaemt om der eere wil

*Hoe Etsijtes ten banckette quam, daer hem den prijs gbegeven
was, ende Evac den anderen ¹ prijs.*

Dat .XXXIIIJ. capittel.

Doen den ternoy gehouden was, ghinc een yegelic in sijn herberghe om hem ghemac aen te doen, want die een was vertravelgiert ² ende die andere die was ghewont, die derde den arme uuten leden ³ gheslaghen, als men tot alsulcker feesten ghewoenlijc is.

Des [e2vb] savonts so quam elc ten banckette om cierlicxste. Etsijtes, al was hi vertravelgiert, quam mit Evac, sinen neve, seer costeliken ten banckette, daer hem die keyser ende die coningen die daer te hove by den keyser waren, seer heerliken ontvinghen ende hielden hem voor den besten ende vroomsten vanden ternoye. Jae, die coninghen selfs ⁴ ende die hertoghen die hi af geslaghen hadde! Margrieta dit siende dat elckerlijck Etsijtes eere boot ende Evac, sinen neve, mede, verblijde si seer in haer herte ende ontstac so langhe so meer in Etsijtes liefde. Daer quam die jonghe keyserinne Eresebia mit haren maechden, ende si presenteerde Etsijtes den oppersten prijs als best verdient hebbende inden ternoy. Etsijtes weygherde hem seer ⁵ ende seide: “O, schone, jonghe keiserinne Eresebia, ghi doet u eerbaerheit, mer ic kenne mi onweerdich der groter eeren die ghi mi doet, dat ghy mi, arm joncker, die noch gheen riddere en ben, dese eere doet. Ic en bens niet weerdich!”

Doen seyde die keyser ende alle die heren te samen, die coninc van Armenien, sijn o[o]m, ⁶ ende die coninc van Crackouwen, die hi vanden paerde gheslaghen hadde, ende al die ander coningen die daer waren, dat hi den prijs wel verdient hadde boven al die daer waren.

Doe ontfinck hy den prijs vander jonger keyserinnen, ende si ghinc met Margrieten tot Evac den ridder ende gaf hem den anderen prijs,

---

1. anderen: tweede

2. vertravelgiert: afgemat, uitgeput

3. uuten leden: uit de kom — een mededeling die gebaseerd lijkt op realistische kennis van zaken.

4. die coninghen selfs: zelfs de koningen

5. weygherde hem seer: stelde zich zeer bescheiden op

6. Vorsterman 1516: om

als best verdient hebbende naest Etsijtes. Evac was bescaemt om der eeren wil [e3ra] diemen hem boot, ende hads liever verdrach¹ gehad, mer hi mosten ontfangen, want het was den wil des keisers ende van allen die heren, maechden ende vrouwen.

Daer was een grote melodye onder alle die heren ende een grote blijscap, meer dan ic hyer voor verhaelt hebbe. Dus laet ic dat nu bliven ende wil gaen verhalen vander quader gravinnen, hoese noch uut was om Margrieten te bederven, alsmen van mi wel horen sal.

---

1. hads liever verdrach gehad: was liever overgeslagen

diemē hē boot. en hads liever vdrach
 gehad. mer hi moſtē ontfangē. wāt
 het was dē wil des keifers. en vā allē
 die herē. maechdē en vrowē. Daer
 was eē grote melodye onder alle die
 herē. en een grote blijſcap. meer dā ic
 hyper voor verhaelt hebbe. Dus laet
 ic dat nu bliuē. en wil gaen verhalen
 vander quader grauinne hoefe noch
 wt was om margrieten te bederuen
 alſmen vā mi wel hojen ſal.

Hoe die grauinne raet ſochte. om
 dat margrieta bliuē ſoude bidē keifer.
 om datſe eſſites vergheten ſoude.

Dat. xxxv. capittel.

Des ſinoigens gine die grauinne
 al pepnſende hoe dat ſijt aē leg
 ghē mochte. dat margrieta bleue in
 hof vādē keifer. en dat ſiſe ſo oſſlagē
 ware. niet teghē ſtaende datter haer
 leet af comē ſoude haddet eſſites ver
 nomē datter bi haer ſchulde toe quāē
 Dus gaende dochte ſi in haer ſeluen
 ouermits dē boſen viant diet haer in
 ſtat. dat ſi ſoude gaen aenden keifer
 en bidden hē een bede. wāt die keifer
 was haer neue. aldus hadt ſijt bat te
 doene. En ſi wiſt ooc wel dat des kei
 fers dochter margrietē behert hadde
 en dat ſiſe wel wilde behoude bi haer
 om alle maniere vander naelden en
 vander lādē te leere. daer margrieta
 meeſterſche af was Doe die grauinne
 ſtōt in deſe gedachtē. ſo quā die keifer
 in haer gemoet. en die grauinne viel
 hē al knielende te voet. en ſi grueten
 huetſchelich. Die keifer ontſaris van
 griechē dācte haer der huetſcher talen
 en hiſeide. ſtaet op. wats v begheren
 nichte. dat ghi voor mi aldus knielt.
 die ſake moet ſwaer ſijn dic ghi voor

handen hebt. Daer die grauinne op
 atwoorde en ſi ſeide. die ſake is ſwaer
 en niet te ſwaer. ic ſoude v wel willen
 bidde o een bede. Die keifer ſeide wāt
 bedē iſt. ſule mach ſi ſijn te conſenteert
 en ſult ic en conſenteerte niet. ſegt mi
 wāt die bede is. Keifer en neue ſeide
 die grauinne. hier is mi ſons eſſites
 die is alſo verſot op margarieta van
 hmborch. dat hi niet en weet wāt hy
 doet ſo raekt hi op haer. en dat o haer
 ſcoonheit. en here ſi is arm vā goede
 en onedel van gheſlachte. eens coop
 mans dochter. pepnſt ofte mi dit wel
 hant. dat hiſe begeert te trouwē wiē
 lief wien leet. Dus ſoude ich v bidde o
 dat hy haer vergetē ſoude. dat ghūſe
 hiet binē uwē houē. en bidde dē gra
 ue dat hiſe v liete bi uwer dochter om
 alle edelhept te leere. en ooc om datſe
 eſſites verghete ſoude. Die keifer dit
 hoende dacht in hē ſelue dat die qua
 de grauinne die maecht margarieta
 niet wel en vermochte. ſo ſi ooc en de
 de. wāt haer werchē betoondent. en
 hi ſeide tot haer. hooit nichte ghi hebt
 groot onghelie. dat ghi witen wilt
 margrieten. ten is haer ſchult niet ſe
 heb hier voortūg ooc gemint. en mi
 ſinnē gelept aē die ghene die neerder
 was dā ic vā geboortē. ſoude mē dat
 ghewioke hebben op die maecht ofte
 vrowe diet was. ic hadde meſhaen
 gehad. Aldus ghi hebt v eēs meſgaē
 aen margrieten dat v verghen is
 wacht v die tweete reple vā meſdoē.
 Doe ſeyde die grauinne. ic en wil haer
 niet meſdoen. ic en begheer maer dat
 ghi margarieten van hmborch bi v
 houdt. en datſe mi ſone eſſites niet
 meer en ſiet. want men ſeit. die wten
 ooghen is. die is ooc gans wter herte

e ij

Washington, Library of Congress, Rosenwald Collection 1134, fol. e3 recto

*Hoe die gravinne raet sochte om dat Margrieta bliven soude biden
keiser, om datse ¹ Etsijtes vergheten soude.*

Dat .xxxv. capittel.

Des smorgens ginc die gravinne al peynsende hoe dat sijt aen legghen mochte dat Margrieta bleve int hof vanden keyser, ende dat sise so ontslagen ² ware, niet teghen staende datter haer leet af comen soude, haddet Etsijtes vernomen dattet bi haer schulde toe quaem. Dus gaende dochte si in haer selven overmits den bosen viant diet haer in stac, ³ dat si soude gaen aenden keyser ende bidden hem een bede, want die keyser was haer neve. Aldus hadt sijt bat te doene. ⁴ Ende si wist ooc wel dat des keysers dochter Margrieten behert ⁵ hadde, ende dat sise wel wilde behouden bi haer om alle manieren vander naelden ende vander laden ⁶ te leeren, daer Margrieta meestersche af was.

Doe die gravinne stont in dese gedachten, so quam die keiser in haer gemoet, ende die gravinne viel hem al knielende te voet, ende si grueten hueschelick. Die keyser O[u]tsaris ⁷ van Griecken dancte haer der huescher talen, ende hi seide: “Staet op! Wats u begheren, nichte, dat ghi voor mi aldus knyelt? Die sake moet swaer sijn, die ghi voor [e3rb] handen hebt.”

---

1. om datse Etsijtes: opdat Etsijtes haar

2. sise so ontslagen ware: zij zo verlost van haar zou zijn

3. in stac: influisterde

4. Aldus hadt sijt bat te doene: Daarom had zij een grote kans van slagen.

5. behert: in haar hart gesloten

6. vander naelden ende vander laden: van de hoed en de rand — beeldspraak ontleend aan het weefgetouw, waar de naald de draad inbrengt en de lade de ingebrachte draad aandrukt.

7. Vorsterman 1516: ontsaris — Vermoedelijk een verbastering van Oursaires, de enige naam in het *Repertoire* van Moisan die in de buurt komt: de naam van een Duitse keizer in het obscure chanson de geste *Ciperis de Vigneaux*, later ontrijmd ge- / herdrukt voor Claude, veufve de feu Jehan saint Denys als *Lhystoire plaisante et recreative faisant mention des prouesses et vaillances du noble Syperis de Vineuaulx et de ses dix sept filz*. Parijs z.j. In het begin van de prozaroman (het chanson de geste is noch gedigitaliseerd noch geëditeerd) raakt Clarice (la belle), dochter van hertog Marcus van Orleans, verdwaald in het woud van Vineveaulx. Ook komt er een Marguerite in voor. Mogelijk heeft de bewerker van *Margrieta van Limborch* deze tekst gekend.

Daer die gravinne op antwoorde, ende si seide: “Die sake is swaer ende niet te swaer. Ic soude u wel willen bidden om een bede.”

Die keiser seide: “Wat beden ist? Sulc mach si sijn, ic consenteert, ende sulc, ic en consenteerse niet. Segt my wat die bede is!”

“O, keiser ende neve,” seide die gravinne, “hier is mijn sone Etsijtes, die is also versot op Margarieta van Lymborch dat hi niet en weet wat hy doet, so raest hi op haer, ende dat om haer soonheit. Ende here, si is arm van goede ende onedel van gheslachte, eens coopmans dochter! Peynst ofte mi dit wel hant¹ dat hijse begeert te trouwen, wien lief, wien leet. Dus soude ick u bidden, om dat hy haer vergeten soude, dat ghijse hielt binnen uwen hove, ende bidden den grave dat hise u liete bi uwer dochter om alle edelheyt te leeren, ende ooc om datse Etsijtes vergheten soude.”

Die keiser dit horende, dacht in hem selven dat die quade gravinne die maecht Margarieta niet wel en vermochte² – so si ooc en dede, want haer wercken betoondent. Ende hi seide tot haer: “Hoort nichte, ghi hebt groot onghelijc dat ghijt wijten wilt Margrieten. Ten is haer schult niet. Ic heb hier voortijts ooc gemint ende mijn sinnen geleyt aen die ghene die neerder³ was dan ic van geboorten. Soude men dat ghewroken hebben op die maecht ofte vrouwe diet was, ic hadde mesdaen gehadt aldus.⁴ Ghi hebt u eens mesgaen aen Margrieten, dat u vergheven is. Wacht u die tweeste reyse van mesdoen!”

Doe seyde die gravinne: “Ic en wil haer niet mesdoen. Ic en begheer maer dat ghi Margrieten van Lymborch bi u houdt, ende datse mijn sone Etsijtes niet meer en siet. Want men seit: Die uuten ooghen is, die is ooc gans uuter herten.”

[e3va] Die keiser seide: “Ic salder af spreken als wi vergaderen ende Margrieten begeren bi mi te bliven aenden grave om te horen wat dat Etsijtes voor hem heeft⁵ ende in sinen sin.”

Dit die gravinne horende, dochtet haer seer goet sijn, ende si dancte den keyser dat hi so veel om haer doen wilde. Ende met dien schieden si van malcanderen. Elc ghinc in sijn ruste.

---

1. hant: zint

2. niet wel en vermochte: niet goed gezind was

3. neerder: lager

4. ic hadde mesdaen gehadt aldus: dan zou het *mijn* schuld geweest zijn [?]

5. voor hem heeft: van plan is

Die keiser seide. ic salder af spichē als
 wi vergaderē. en margrietē begeren
 bi mite bliuē aende graue om te hoerē
 wat di etlijtes voorhē heeft en in sine
 sin. Dit die grauine hoerde dochter
 haer seer goetsijn. en si danctē dē kep
 ser dat hi so veel om haer doen wilde.
 En met dien schiedē si vā malcā derē
 elc ghinc in sijn ruste.

Hoe dat die heeren elck vertoghen
 int sine. en olof namen aende kepler
 en aen sijn dochter erelebia.

Dat. xxxvi. capittel.

Doen alle dese triijphe en costē
 licheit bedienē was. en den tre
 nob ghehoude was begheerde elck te
 wesen int sine. En si quamē bi dē kep
 ser en bi sijn heren en bi sijn dochter a
 olof te nemen. en daer was by mar
 grieta die graue en etlijtes ende euac
 die noch bi dē kepler bleuē tot sinder
 begheeren. Die coninc vā crachouwē
 danctē den kepler der groter chieren
 die hē ghedaen was. en so dede die co
 ninc vā napels. en die coninc van ar
 meniē. en die hertoghe en graue dier
 noch warē bedancē den kepler met
 alle seer. en sinder schoo
 der dochter. elc sepe hem
 hadde hi hē lieden vā doe
 ne teghen gods vianden.
 si soude hē bi comē in sijn
 der noot. Die keiser bedac
 te hē liede seer. aldus schie
 den si van daer. en elc die
 reet nae sijn lat in sijn rijc
 ke. Etlijtes en margrieta
 ghinghen wandelen met
 der iongher keplerinnen
 indē wingaert. daer gin
 ghen si sitre speelen opter
 flopten. opter harpen. en
 opter luyten. bediende
 alder hande genoechten.
 Doen si daer een langhe
 wile gheweest hadden. so
 sandt die keplere ome sijn
 dochter euac den riddere
 en om margrietē en etlij
 tes dat si comē soude ter
 maeltit. Aldus ginc euac
 daer si late in groter ghe
 noechten. en hy dede dat
 beuel vande keiser. daer
 si alle toe bereet warē. en